

Deutsches Staatstheater Temeswar
Teatrul German de Stat Timișoara

www.deutschestheater.ro

www.teatrulgerman.ro

Spielzeit/ Stagiunea 2012-2013

— DIE —
MÖWE
PESCĂRUȘUL

— A. P. TSCHECROW / A. P. CEHOV —

DIE MÖWE / PESCĂRUSUL

Komödie in vier Akten
Comedie în patru acte

von Anton Pawlowitsch Tschechow / de Anton Pavlovici Cehov

BESETZUNG / DISTRIBUȚIA:

IRINA NIKOLAJEWNA ARKADINA, verheiratete Trepljowa, Schauspielerin Irina Nikolaevna Arkadina, după soț Trepleva, artistă	Ioana Iacob
KONSTANTIN GAWRILOWITSCH TREPLJOW, ihr Sohn, ein junger Mann Konstantin Gavrilovici Treplev, tânăr, fiul ei	Horia Săvescu
PJOTR NIKOLAJEWITSCH SORIN, ihr Bruder Piotr Nikolaevici Sorin, fratele ei	Franz Kattesch
NINA MICHALOWNA SARJETSCHNAJA, ein junges Mädchen, Tochter eines reichen Gutsbesitzers Nina Mihailovna Zarecinaia, tânără, fiica unui proprietar bogat	Olga Török
ILJA AFANASJEWITSCH SCHAMRAJEW, Leutnant a.D., Gutsverwalter bei Sorin Ilia Afanasievici Șamraev, locotenent în retragere, administrator la Sorin	Rareș Hontzu
POLINA ANDREJEWNA, seine Frau / Polina Andreevna, soția lui	Enikő Blénessy
MASCHA, seine Tochter / Mașa, fiica lui	Anne-Marie Waldeck
BORIS ALEXEJEWITSCH TRIGORIN, Schriftsteller / Boris Alexeevici Trigorin, scriitor	Radu Vulpe
JEWGENIJ SERGEJEWITSCH DORN, Arzt / Evgheni Sergheevici Dorn, medic	Georg Peetz
SEMJON SEMJONOWITSCH MEDWEDJENKO, Lehrer Semion Semionovici Medvedenko, învățător	Konstantin Keidel
JAKOW, Arbeiter / Iakov, argat	Aljoscha Cobeț
WEITERE GUTSBEDIENSTETE / Alți slujbași de la moșie	Dana Borteanu, Isa Berger (a.G.), Paul Cebzan (a.G.)

Regie: **Yuri Kordonsky** (a.G.)

Bühne und Kostüme / Decorul și costumele: **Dragoș Buhagiar** (a.G.)

Dramaturgie: **Valerie Seufert**

Sprechziehung / Vorbirea scenică: **Mareike Tiede** (a.G.)

Sound-Design: **Octavian Horváth** (a.G.)

Lichtberatung/ Consultanță lumini: **Nosz Botond** (a.G.)

Maske / Machiaj: **Lucia Preda**

Aufführungsdauer / Durata spectacolului: 3h 30 min. mit Pause / cu pauză

Premiere/ Premiera: 09.03.2013

Regieassistentz / Asistența de regie: **Dana Borteanu**

Ausstattungsassistentz/ Asistența de scenografie: **Ioana Pashca** (a.G.)

Inspizientz / Regia tehnică: **Costinel Stănescu**

Soufflage / Sufleur: **Vali Velimirovici**

Aufführungsrechte/ Drepturi de reprezentare:

Thomas Sessler Verlag GmbH

Für die Simultanübersetzung ins Rumänische wird die Übertragung aus dem Russischen von **Raluca Rădulescu** verwendet.
Pentru traducerea simultană în limba română se utilizează versiunea transpusă din limba rusă de **Raluca Rădulescu**.

Produktion / Producția: *Werkstättenleiter / Șef de producție:* Nandor Barath;
Werkstätten / Atelierele: *Schneiderei / Croitorie:* Gabriela Militaru, Elena Pașca;
Schusterwerkstatt / Cizmărie: Emil Itineanț; *Schlosserei / Lăcătușerie:* Gheorghe Ciobanu;
Tapezierarbeiten / Tapițerie: Gheorghe Lazea; *Tischlerei / Tâmplărie:* Andrei Köö, Iosif Marosi;
Malersaal / Pictură: Lidia Sava.

Bühnentechnik / Personal tehnic de scenă și

de culise: *Technischer Leiter / Șef compartiment*

tehnic: Laurence Rippel; *Beleuchtung / Lumini:*

Cosmin Anania, Lajos Bardosi, Radu Sava, Carol

Szilak; *Ton / Sunet:* Cristian Crețu, Adrian Ilica,

József László; *Requisite / Recuzită:* Vica Antal,

Agneta Kiss; *Garderobe / Garderobă:*

Vica Antal, Georgeta Pop; *Bühnenmeister / Șef*

mașinist: Constantin Necula; *Bühnenarbeiter /*

Mașiniști: Vasia Bozsity, Ioan Deliu,

Constantin Ene, Csaba-Deszö Fehér,

Marcel Istrate, Emil Kobau, Iosif Kobau, Fredi Link,

Francisc Nedelyov, Savoliub Teodorovici.

Das Bühnenbild wurde von der Firma ALTAX in Bukarest hergestellt.

Decorul a fost realizat de SC ALTAX SRL din București.

Inszenierungsfotos/ Fotografii din spectacol: Fehérvári Zsolt

Umschlag Foto/ Fotografie copertă: Alexandru Matusciac

Redaktion / Redactarea: Valerie Seufert

Übersetzung der Texte ins Rumänische, falls nicht anders angegeben /

Traducerea textelor în limba română, dacă nu se precizează altfel:

Werner Kremm

Grafik / Grafica: Portaremedia.ro

Press & Print: Tempus, 2.Auflage, November 2013

Franz Kattesch, Ioana Iacob, Olga Török

YURI KORDONSKY

Yuri Kordonsky stammt aus Odessa und hat an der Staatlichen Theaterakademie St. Petersburg bei Lev Dodin Schauspiel und Regie studiert. Seit 1989 hat er in über zwanzig Ländern gespielt und inszeniert, und er leitete Workshops in Russland, Deutschland, Spanien, Italien und Rumänien.

Am renommierten Maly-Theater in St. Petersburg inszenierte er sein eigenes Stück *Verschwinden*, sowie *Bernarda Albas Haus* von Lorca.

In Rumänien ist er seit mehr als einem Jahrzehnt tätig, zu seinen wichtigsten Arbeiten hierzulande gehören „Onkel Wanja“ (Tschechow; Preis des Rumänischen Theaterverbandes UNITER 2002 für die beste Spielleitung), *Die Heirat* (Gogol), *Schuld und Sühne* (Dostojewski) sowie *Begrabt mich hinter der Fußleiste* nach Pawel Sanajew alle am Bulandra-Theater Bukarest, sowie *Hundeherz* (Bulgakov) am Nationaltheater Bukarest. Seine Inszenierung *Der letzte Tag der Jugend* (Tadeusz Konwicki) am Radu-Stanca-Theater Hermannstadt wurde 2012 mit dem UNITER-Preis für die beste Produktion ausgezeichnet. Weitere internationale Auszeichnungen für seine Arbeit sind das *Goldene Licht* (St. Petersburg), der Preis der Union des Théâtres de l'Europe für die beste Inszenierung und Preise des Rumänischen Kulturministeriums.

Yuri Kordonsky lebt in den USA und ist Leiter der Theaterabteilung der Wesleyan University in Middletown, Connecticut, wo er derzeit Schauspiel und Regie unterrichtet.

Yuri Kordonsky este originar din Odessa și a studiat cu Lev Dodin actoria și regia la Academia de Stat pentru Teatru din St. Petersburg. Începând cu anul 1989 a jucat și a pus în scenă piese de teatru în peste 20 de țări. A condus workshop-uri în Rusia, Germania, Spania, Italia și România.

A pus în scenă, la renumitul teatru Malai din St. Petersburg, propria sa piesă *Disparație*, precum și *Casa Bernardei Alba* a lui Lorca.

În România activează de mai bine de un deceniu. Printre cele mai importante lucrări ale sale de aici se numără *Unchiul Vania* (de Cehov, Premiul UNITER 2002 pentru cea mai bună regie), *Căsătoria* (Gogol), *Crimă și pedeapsă* (Dostoievski) precum și *Îngropați-mă pe după plintă* după Pavel Sanev, toate montate la Teatrul Bulandra din București, precum și *Inimă de câine* (Bulgakov) la Teatrul Național din București. Spectacolul *Ultima zi a tinereții* (Tadeusz Konwicki) la Teatrul „Radu Stanca” din Sibiu a primit în anul 2012 premiul UNITER pentru cel mai bun spectacol. Alte distincții internaționale pentru munca sa sunt *Lumina de Aur* (St. Petersburg), Premiul Uniunii Teatrelor Europene pentru cea mai bună montare și premii ale Ministerului din România.

Yuri Kordonsky trăiește în SUA și conduce Secția de teatru a Wesleyan University din Middletown, Connecticut, unde predă actorie și regie.

Anne-Marie Waldeck, Georg Peetz

Paul Cebzan, Franz Kattesch, Rareş Hontzu, Ioana Iacob, Radu Vulpe, Anne-Marie Waldeck

A..P.. TSCHECHOW

Anton Pawlowitsch Tschchow wurde 1860 in Taganrog am Asowschen Meer als Sohn eines kleinen Kaufmanns geboren. Dieser machte 1876 Bankrott, die Familie floh nach Moskau und geriet dort ins Elend. Anton blieb in Taganrog, erhielt ein Stipendium, machte 1879 das Abitur, begann in Moskau Medizin zu studieren und – um sich das Studium zu finanzieren und die Familie zu unterstützen – zu schreiben. Bald hatte er mit seinen amüsanten, aber auch aggressiven und kritischen Geschichten, die er für Witzblätter und Zeitschriften verfasste, Erfolg. 1884 promovierte er zum Doktor der Medizin; erste Anzeichen der Tuberkulose traten auf. In rastloser Arbeit gelang es ihm, die Familie aus dem Elend herauszuführen. 1892 wurde er Distriktsarzt, kaufte ein Gut in der Nähe Moskaus, auf dem er mit seiner Familie lebte, und gründete zwei Schulen, ein Krankenhaus und ein Feuerwehrdepot. Er reiste viel, auch nach Europa, zuletzt vor allem aus Gesundheitsgründen. Mit Tolstoi und Gorki war er eng befreundet. 1901 heiratete er die Schauspielerinnen Olga Knipper. 1904 reiste er mit ihr zur Kur nach Badenweiler im Schwarzwald, wo er am 15. Juli starb.

nach: Karin Kathrein. „Anton Tschchow.“ In: *Mosaik Schauspielführer*. München, 1981.

A..P.. CEHOV

Anton Pavlovici Cehov s-a născut în anul 1860 la Taganrog pe malul Mării Azov, ca fiu al unui mic negustor. Acesta a dat faliment în anul 1876, iar familia a fugit la Moscova, unde a ajuns să trăiască în mare mizerie. Anton a rămas la Taganrog. A obținut o bursă. Și-a dat în anul 1879 examenul de maturitate și a început la Moscova studiul medicinei. Totodată, ca să-și finanțeze studiile și ca să-și sprijine familia, a început să scrie. Curând a cunoscut succesul, cu povestirile sale amuzante, dar și agresive și critice, pe care le scria pentru foi umoristice și reviste. În anul 1884 și-a susținut examenul de doctor în medicină, dar i-au apărut și primele semne ale tuberculozei. Printr-o muncă febrilă și susținută a reușit să-și scoată familia din starea de mizerie în care se afla. În anul 1892 a devenit medic districtual și a cumpărat o moșie în apropiere de Moscova, unde a trăit împreună cu familia sa. A înființat aici două școli, un spital și o remiză de pompieri. A călătorit mult, inclusiv prin Europa, în ultimii ani ai vieții în special din motive de sănătate. A cultivat o strânsă prietenie cu Lev Tolstoi și cu Maxim Gorki. În anul 1901 s-a căsătorit cu actrița Olga Knipper. Cu ea a călătorit în anul 1904 la sanatoriu la Badenweiler, în Pădurea Neagră, unde a decedat în data de 15 iulie.

după: Karin Kathrein. „Anton Tschchow“ În: *Mosaik Schauspielführer*. München, 1981.

T'SSCHECHOWS WELT

Allen geht es mies. Wenn ich es mir im Ernst überlege, so scheint mir, dass Menschen, die Abneigung gegen den Tod hegen, unlogisch sind. Soweit ich die Ordnung der Dinge verstehe, besteht das Leben nur aus Entsetzen, Kehrlicht und Banalitäten, die sich vermischen und aufeinander folgen.

Schließlich und endlich kann keine Literatur in puncto Zynismus das wirkliche Leben übertrumpfen; mit einem Glas macht man den nicht betrunken, der bereits ein ganzes Fass ausgetrunken hat.

Was wir erleben, wenn wir verliebt sind, ist vielleicht der Normalzustand. Verliebtsein zeigt dem Menschen, wie er sein soll.

Ein Stück: Ein alter Chemiker hat das Elixier der Untersterblichkeit erfunden – 15 Tropfen davon und man lebt ewig. Aber der Chemiker zerschlägt die Fiole mit dem Elixier, aus Angst, dass so ein Aas wie er oder seine Frau ewig leben könnten.

Ihm hatte gefallen, dass seine Braut fromm war, dass sie feste Ansichten und Überzeugungen hatte. Als sie jedoch seine Frau wurde, empörte ihn diese Festigkeit bereits.

Dem Schnitt und Ausdruck ihres Gesichts nach zu urteilen, möchte man meinen, sie hätte Kiemen unter dem Korsett.

Wenn ich mir das Herz aus der Brust reißen könnte, das so schwer geworden ist.

Was soll man anfangen mit einem Menschen, der alle möglichen Gemeinheiten begangen hat und danach laut schluchzt?

Die Leute gehen nicht zum Nordpol. Sie gehen ins Büro und streiten sich mit ihrer Frau und essen Suppe.

aus: *Čechov. Tagebücher. Notizbücher*, herausgegeben und übersetzt von Peter Urban. Zürich, 1983.

LUMEA LUI CEHOV

Cu toții o duc mizerabil. Dacă ar fi să mă gândesc serios, atunci mi se pare că acei oameni, care simt o aversiune față de moarte, sunt de fapt ilogici. În măsura în care eu pot înțelege ordinea lucrurilor, viața nu constă decât din groază, gunoaie și banalități, care se amestecă între ele și se succed unele pe celelalte.

În ultimă instanță, nici un fel de literatură nu poate întrece viața adevărată, în ceea ce privește cinismul ei. Cu un singur pahar nu-l poți îmbăta pe acela care, anterior, deja a băut un butoi întreg.

Ceea ce trăim când suntem îndrăgostiți este poate starea normalității. Starea de a fi îndrăgostit îi arată omului cum ar trebui să fie.

O piesă: Un chimist bătrân a inventat elixirul vieții veșnice, elixirul nemuririi – 15 picături din el și trăiești veșnic. Dar chimistul sparge fiola cu elixirul. Îi este teamă că o lepră ca el sau ca nevasta sa ar putea trăi veșnic.

I-a plăcut că mireasa sa era evlavioasă, că avea păreri și convingeri ferme. Dar din momentul în care i-a devenit nevastă, această fermitate îl indigna deja.

Judecând după trăsăturile și expresia feței ei, ai putea crede că are branhii sub corset.

De-aș putea, aș vrea să-mi smulg inima din piept, de grea ce mi-a devenit.

Ce să faci cu un om care a săvârșit tot felul de moșcii și care, după aia, mai și plânge în hohote?

Lumea nu merge la Polul Nord. Lumea merge la birou și se ceartă cu nevasta și mănâncă supă.

după: *Čechov. Tagebücher. Notizbücher/Cehov. Jurnale, Caiete de notițe*, editate și traduse de Peter Urban. Zürich, 1983.

Enikő Blénessy, Georg Peetz
Rareş Hontzu, Enikő Blénessy
Horia Săvescu, Olga Török

Olga Török
Radu Vulpe
Ioana Iacob

DIE MÖWE

„Die Möwe ist umgekommen“, hieß es im „Petersburgskij listok“, „das einhellige Zischen des Publikums hat sie umgebracht.“ Der Korrespondent der Fachzeitschrift „Teatral“ schrieb: „Seit über zwanzig Jahren besuche ich die Petersburger Theater, ich war Zeuge von vielen Misserfolgen, aber so etwas habe ich noch nie erlebt.“ Der Autor der *Möwe* gehörte damals schon zu den bekanntesten russischen Schriftstellern. Der allgemeine Vorwurf, der von allen Zeitungen der Hauptstadt aufgegriffen wurde, war der, dass in der *Möwe* die Intrige fehle, dass es keine wirkliche Handlung gebe.

Die Möwe hatte die Grundlagen des traditionellen Dramas gesprengt.

Interessant ist, dass Tschekow selbst das sehr klar erkannt hatte. „Ich werde etwas Befremdliches schreiben“, schrieb er am 5. Mai 1895 an den Verleger Suworin, noch bevor er mit dem Stück begonnen hatte, und als er daran arbeitete, teilte er diesem mit: „Ich schreibe es nicht ohne Vergnügen, obwohl ich schrecklich gegen die Bedingungen der Bühne verstoße. Viele Gespräche über Literatur, wenig Handlung, fünf Pud¹ Liebe“ (21. Oktober 1895). Und einen Monat später schrieb er an denselben Adressaten: „Ich habe es forte begonnen und pianissimo enden lassen gegen alle Regeln der dramatischen Kunst. Eine Erzählung ist dabei herausgekommen.“

¹1 Pud (alte russische Maßeinheit)= 16,38 kg

PEȘCĂRUȘUL

„*Peșcărușul* și-a dat sufletul“, s-a scris în „Petersburgskii listok“, „a fost ucis de șuieratul unanim al publicului.“ Corespondentul revistei de specialitate „Teatral“ a scris: „Vin să vizitez de mai bine de douăzeci de ani teatrul din Sankt Petersburg. Am fost martor al multor eșecuri, dar așa ceva nu mi-a fost dat să trăiesc niciodată.“ Autorul piesei *Peșcărușul* era considerat încă de pe atunci ca făcând parte dintre cei mai cunoscuți scriitori ruși. Reproșul general, preluat de către toate publicațiile capitalei Rusiei, a fost acela, că *Peșcărușul* era lipsit de intrigă, că era o piesă lipsită în fapt de firul conducător al unei acțiuni adevărate.

Peșcărușul sfărâmase bazele dramei tradiționale.

Interessant este faptul că acest adevăr îi era limpede chiar și lui Cehov, care înțelesese clar acest lucru. „Am să scriu ceva uimitor de ciudat“, scria el la 5 mai 1895 către editorul său Suvorin, chiar înainte de a-și începe piesa, iar pe când lucra la ea, i-a comunicat acestuia: „Scriu piesa nu fără o anumită plăcere, chiar dacă încalc groaznic condițiile scenei. Multe discuții despre literatură, puțină acțiune, cinci livre de dragoste“ (21 octombrie 1895). Iar o lună mai târziu îi scria aceluiași destinatar: „Am început piesa în forte și am lăsat-o să se termine în pianissimo, împotriva tuturor regulilor artei dramatice. De ieșit a ieșit din toate astea o povestire.“

Yuri Kordonsky, Dragoș Buhagiar

Tschechow [hatte] den Misserfolg seines Stückes vorausgesagt. Er hatte sich nicht getäuscht. Während der Vorstellung saß er neben Suworin. Als im Saal wiederholt Lachen ertönte, erinnerte sich dieser, „verließ der unglückliche Autor vorzeitig die Loge“. Die beiden letzten Akte verbrachte Tschechow hinter den Kulissen und „spürte die ganze Zeit, dass die *Möwe* durchfällt“.

nach: Aleksandr Čudakov, „Die Möwe.“ In: *Tschechows Dramen*, herausgegeben von Bodo Zelinsky. Stuttgart, 2003.

Am nächsten Tag machte er sich auf den Weg nach Melichovo, seinen Landsitz, „vernünftig und kühl, wie jemand, der einen Heiratsantrag gemacht, einen Korb bekommen hat und dem nichts anderes übrigbleibt als abzureisen.“ Er schreibt an Suworin, er wolle „nie wieder Stücke schreiben oder aufführen lassen.“

Die zweite Inszenierung entstand am Moskauer Künstlertheater unter der Leitung von Konstantin Sergejewitsch Stanislawski, der darin selbst die Rolle des Trigorin übernahm. Tschechow zeigte sich mit der sehr erfolgreichen Produktion zufriedener: „Stellenweise hab ich gar nicht glauben können, dass ich das geschrieben haben soll.“

zitiert nach: *Čechov über Theater*, herausgegeben von Jutta Hercher und Peter Urban. Übersetzung von Peter Urban. Frankfurt, 2004.

„Cehov prezisese eșecul piesei sale. Nu se înșelase. În timpul spectacolului stătea lângă Suvorin. După ce în sală, în mod repetat, s-au auzit râsete, în conformitate cu amintirile acestuia, „nefericitul autor a părăsit prematur loja“. Ultimele două acte ale piesei, Cehov le-a petrecut în spatele culiselor, „și a simțit tot timpul că *Pescărușul* cade examenul“.

după: Aleksandr Ciudakov, „Pescărușul.“ În: *Dramele lui Cehov*, editat de către Bodo Zelinsky. Stuttgart, 2003.

În ziua care a urmat, a plecat la drum înspre Melihovo, moșia sa, „rațional și rece, ca cineva care lansase o cerere în căsătorie, fusese refuzat și căruia nu-i mai rămăsese altceva de făcut decât să plece.“ Îi va scrie lui Suvorin, că „niciodată de acum încolo nu voi mai scrie piese sau voi permite să fie prezentate pe scenă.“ A doua punere în scenă a avut loc la Moscova, la Teatrul de Artă, sub conducerea lui Constantin Sergheevici Stanislavski, care, el însuși, preluase rolul lui Trigorin. Cehov s-a arătat mult mai mulțumit de această producție de succes: „Pe alocuri, nici nu mi-a venit să cred că eu aș fi putut scrie așa ceva.“

Citat după: *Čechov über Theater/Cehov despre teatru*, editat de către Jutta Hercher și Peter Urban. Traduceri de Peter Urban. Frankfurt, 2004.

Aus einem Brief Tschechows an seinen Bruder Nikolai im März 1886:

Menschen mit Erziehung müssen, meiner Meinung nach, folgenden Bedingungen genügen:

1. Sie achten die menschliche Persönlichkeit, sind darum stets nachsichtig, weichherzig, höflich, nachgiebig... Sie machen keinen Aufstand wegen eines Hammers oder eines verlorenen Radiergummis. Und wenn sie mit jemandem zusammenleben, so tun sie das nicht aus Gefälligkeit und sagen nicht, wenn sie gehen: mit euch kann man nicht leben! Sie verzeihen Lärm und Kälte und angebrannten Braten und Witze und die Anwesenheit Fremder in ihrer Behausung...
2. Sie haben Mitleid nicht nur mit Bettlern und Katzen. Ihnen tut auch das in der Seele weh, was man mit bloßem Auge nicht sehen kann. [...]
3. Sie achten fremdes Eigentum und zahlen deshalb auch ihre Schulden zurück.
4. Sie sind reinen Herzens und fürchten die Lüge wie das Feuer. Sie lügen selbst in Kleinigkeiten nicht. Die Lüge beleidigt den Zuhörer und setzt ihn in seinen Augen herab. Sie zieren sich nicht, benehmen sich auf der Straße so wie zu Hause, streuen den geringeren Brüdern keinen Sand in die Augen... Sie sind nicht schwatzhaft und halten mit Offenheiten zurück, wenn sie nicht gefragt sind... Aus Achtung vor fremden Ohren schweigen sie meistens.
5. Sie erniedrigen sich nicht, um beim anderen Mitleid zu erwecken. Sie spielen nicht auf den Saiten fremder Seelen, um als Antwort darauf Seufzer zu hören und von anderen bemuttert zu werden. Sie sagen nicht: „Die anderen verstehen mich nicht!“ oder „Ich habe auf kleines Geld gesetzt! Ich bin am Arsch!!“, weil das auf billige Effekte zielt, platt ist, alt und verlogen.

Dintr-o scrisoare adresată de Cehov fratelui său Nicolai, martie 1886:

Oamenii care au o anumită educație trebuie, după părerea mea, să satisfacă următoarele condiții:

1. Respectă personalitatea umană, sunt din această cauză permanent îngăduitori, cu inima blândă, politicoși, înțelegători... Nu declanșează imediat o răscoală din cauza unui ciocan sau a unei radiere. Iar când conviețuiesc cu cineva, atunci nu fac asta din complezență și nici nu spun, atunci când pleacă: cu voi nu se mai poate trăi! Ei iartă gălăgia și frigul, friptura arsă, glumele proaste și prezența unor străini în adăpostul lor...
2. Le este milă nu doar de cerșetori și de pisici. Îi doare din tot sufletul și de acelea ce nu se pot vedea cu ochiul liber. [...]
3. Respectă averea străină lor. De aceea își și restituie totdeauna datoriile.
4. Au o inimă curată și se tem de minciună ca de foc. Nu mint nici măcar când este vorba de nimicnii. Minciuna îl jignește pe ascultător și îl înjosește în ochii săi. Nu se sclifosesc, se comportă pe stradă la fel ca acasă, nu aruncă fraților mai mărunți cu nisip în ochi... Nu sunt clevetitori, se abțin de prea mari deschideri, dacă nu sunt întrebați... Din prețuire pentru urechile străine, de obicei preferă să tacă.
5. Nu se înjolesc, pentru a trezi mila semenilor. Nu cântă pe coardele unor suflote străine lor, cu scopul de a auzi ca răspuns suspine și pentru a fi mămoșiți de către alții. Nu spun niciodată: „Ceilalți nu mă înțeleg!“ sau „Am mizat pe bani mărunți! Am ajuns în curul gol!!“, pentru că așa ceva nu urmărește decât efecte ieftine, este o platitudine, ceva învechit și mincinos.

6. Sie sind uneitel. Sie sind nicht interessiert an falschen Brillianten wie etwa Bekanntschaften mit Berühmtheiten, Händedrücker des betrunkenen Plevako, Entzückungsbezeugungen eines Wildfremden im Salon, an Bekanntheit in Bierhallen... Sie lachen über den Satz: „Ich bin ein Vertreter der Presse!“, der nur zu [unbedeutenden Journalisten] passt. Wenn sie etwas tun, was einen Groschen wert ist, geben sie damit nicht an, als hätten sie etwas für hundert Rubel getan, und brüsten sich nicht damit, dass man sie dort eingelassen habe, wo andere nicht eingelassen werden... Die wirklichen Talente sitzen immer im Dunkeln, in der Menge, fernab der Ausstellung... Selbst Krylov hat einmal gesagt, ein leeres Fass sei besser zu hören als ein volles...

7. Wenn sie Talent besitzen, so haben sie Achtung davor. Sie opfern ihm die Ruhe, Frauen, Wein, Eitelkeit... Sie sind stolz auf ihr Talent. Sie betrinken sich also nicht mit den Aufsehern einer Kleinbürgerschule und mit den Gästen Skvorcovs, weil sie wissen, dass sie nicht dazu berufen sind, mit ihnen zu leben, sondern erzieherisch auf sie einzuwirken. Außerdem empfinden sie leicht Ekel.

8. Sie erziehen sich zur Ästhetik. Sie können nicht in Tageskleidern schlafen, in den Tapetenritzen Wanzen sehen, schlechte Luft atmen, über bespuckten Fußboden gehen, sich von einem Petroleumkocher ernähren. [...] Sie, besonders die Künstler, brauchen Frische, Eleganz, Menschlichkeit, die Fähigkeit der Frau, nicht Hure, sondern Mutter zu sein. Sie kippen nicht im Vorbeigehen einen Vodka, schnüffeln nicht in Schränken herum, weil sie wissen, dass sie keine Schweine sind. Sie trinken nur in freien Stunden, bei Gelegenheit. [...] Um sich zu erziehen und nicht unter das Niveau der Umwelt, in die man geraten ist, zu sinken, reicht es nicht, die *Pickwickier* [der erste Roman Charles Dickens', 1836-37, Anm. d. Red.] zu lesen und den Monolog aus dem *Faust* auswendig zu lernen. [...] Hier ist ununterbrochene Arbeit nötig, tags und nachts ewiges Lesen, Studium, Wille [...].

zitiert nach: *Das Čechov-Lesebuch*. Herausgegeben von Peter Urban. Zürich, 1985.

6. Sunt lipsiți de făloșenie. Nu sunt interesați de briliante false, așa cum ar fi să facă oricum cunoștință cu vedete sau celebrități. Să-i strângă mână lui Plevako atunci când e beat, nu sunt interesați de manifestări de extaz ale unuia care le este completamente străin, nu sunt interesați de cunoștințe făcute în halele cu bere... Râd de propoziția: „Sunt un reprezentant al presei!“, care se potrivește doar unor ziariști mult prea neînsemnați. Dacă fac ceva ce valorează un sfanț, atunci nu se laudă cu așa ceva, de parcă ar fi făcut ceva de o sută de ruble și nu se fălesc plini de îngâmfare că au avut acces acolo unde altora le-a fost și le este refuzat accesul... Adevăratele talente sunt retrase totdeauna în întuneric, în mulțime, departe de oricare expoziție... Chiar și Krilov a spus o dată că un butoi gol se aude mult mai bine decât unul plin...

7. Dacă dispun de talent, atunci își stimează talentul. Îi sacrifică acestuia liniștea, femeile, vinul, îngâmfarea... Sunt mândri de talentul lor. Nu se îmbată deci cu supraveghetorii unei școli de mic-burghezi și cu oaspeții lui Skvorcov, pentru că ei știu că nu au chemarea să trăiască cu aceștia, ci doar să-i influențeze educațional. În afară de acestea, lor li se face ușor greață.

8. Se autoeducă în direcția esteticii. Nu pot dormi în hainele de zi, nu pot vedea în crăpăturile tapetelor ploșnițele, nu pot să respire aerul viciat, nu pot călca peste podelele scuipate, nu se pot hrăni din cele gătite pe un reșou cu petrol. [...] Ei, și în special artiștii, au nevoie de prospețime, de eleganță, de omenie, de capacitățile femeii de a nu fi curvă, ci mamă. Nu-și toarnă, așa, doar în trecere, o vodcă pe gât, nu adulmecă prin dulapurile altora, deoarece sunt conștienți de faptul că nu sunt niște porci. Nu beau decât în orele lor libere, atunci când se ivește vreo ocazie. [...] Pentru a se autoeduca și pentru a nu aluneca sub nivelul mediului în care au ajuns, nu este pe departe suficient să citești *Pickwick-ii* [primul roman publicat de Charles Dickens, 1836-37, n. red.] și să înveți pe de rost un monolog din *Faust*. [...] Pentru asta este nevoie de muncă neîncetată, zi și noapte este veșnic de citit, de studiu, de voință [...].

Citat după: *Das Čechov-Lesebuch/Cartea de citire Cehov*. Editată de Peter Urban. Zürich, 1985.

AUF DEM WASSER

Aber warum sollte man lachen und sich wundern über den unschuldigen und süßen Wahn der Fürstenliebhaber (in Cannes), wenn wir in Paris fünfzig Rassen verschiedener Liebhaber wichtiger Menschen begegnen, die nicht weniger amüsant sind. Für diejenigen, die einen Salon haben, ist es wichtig, Berühmtheiten vorweisen zu können; und es wird eine Jagd geplant, um diese für sich zu gewinnen. Es gibt kaum eine Frau von Welt, zumal der besten, die nicht Wert darauf legt, ihren Künstler, oder ihre Künstler zu haben; und sie hält Abendessen für sie ab, um die Stadt und das Land wissen zu lassen, dass es bei ihr intelligent zugeht. (...)

Seit einigen Jahren ist der Schriftsteller ziemlich gesucht. Er hat übrigens große Vorteile: er redet, er redet lange, er redet viel, er redet für alle und, weil Intelligenz sein Metier ist, kann man ihm zuhören und ihn getrost bewundern. (...)

Die Poeten haben mehr Ideal, die Romanciers mehr Unberechenbarkeit. (...) Aber der Romancier bringt Gefahren mit sich, die man beim Poeten nicht antrifft, er verschlingt, plündert, nutzt alles, was ihm unter die Augen kommt. Mit ihm kann man nie ruhig sein, nie sicher sein, dass er sie nicht doch einmal eines Tages völlig nackt zwischen den Seiten eines Buches ins Bett bringt.

Sein Auge ist wie eine Pumpe, die alles absorbiert, wie die Hand eines Diebes ständig auf Reisen ist. Nichts entgeht ihm, er pflückt und sammelt unablässig Bewegungen, Gesten, Absichten, alles, was an ihm vorbeigeht und vor sich geht. Er sammelt die kleinsten Sätze, die kleinsten Handlungen, die kleinsten Dinge. Er hortet von morgens bis abends Beobachtungen jeder Natur, die er zu verkäuflichen Geschichten verarbeitet, Geschichten, die ans Ende der Welt wandern, die von Tausenden und Millionen von Menschen gelesen, besprochen und kommentiert werden werden.

Und was es darin an Schrecklichem gibt, was er an Ähnlichkeiten schaffen wird, der Schurke, das tut er gegen seinen Willen, unbewusst, weil er genau hinsieht und erzählt, was er gesehen hat. Trotz seiner Bemühungen und Tricks, die er anwendet, um die Personen zu verschleiern, wird man sagen: „Haben Sie Herrn X und Herrn Y wiedererkannt? Frappierende Ähnlichkeit.“

Und daher droht eben Leuten der gehobenen Gesellschaft, die Schriftsteller an sich binden, dieselbe Gefahr wie dem Getreidehändler, der Ratten in seinen Speichern züchtet. Aber Schriftsteller mag man eben. Und wenn sich eine Frau in den Kopf gesetzt hat, einen Schriftsteller zu erobern, so wird sie ihn mit Komplimenten und liebenswürdigen Gefälligkeiten bezirzen.

Wie das Wasser, das Tropfen um Tropfen den Stein aushöhlt, fällt das Lob mit jedem Wort auf das empfindsame Herz des Schriftstellers. Solange sie also dafür sorgt, dass er gerührt, bewegt, gewonnen wird durch diese beständige Schmeichelei, isoliert sie ihn, kappt Stück für Stück die Verbindungen, die er noch zu anderen haben könnte und gewöhnt ihn kaltschnäuzig daran, zu ihr zu kommen, sich dort einzuleben, dort seinen Gedanken einzurichten. Um ihn gut an das Haus zu gewöhnen, schont sie ihn, und bereitet ihm Erfolge, stellt ihn ins Licht, bevorzugt ihn, erweist ihm gegen alle alten Gepflogenheiten des Ortes ausgeprägte Rücksicht, eine Bewunderung ohne Gleichen.

Weil er sich also als Abgott fühlt, bleibt er in diesem Tempel. Er findet dort übrigens jeden Vorteil, denn die anderen Frauen versuchen an ihm die aufmerksamsten Gefälligkeiten, um ihn jener wegzunehmen, die ihn erobert hat. Aber wenn er geschickt ist, geht er auf die Bitten und Koketterien, die ihm zuteil werden, nicht im Geringsten ein. Und je treuer er sich zeigt, umso mehr wird er gejagt, gebeten, geliebt. Oh! Er nehme sich in Acht, sich nicht von allen Sirenen der Salons verschleppen zu lassen, er würde sofort drei Viertel seines Wertes verlieren, wenn er in die Zirkulation geriete.

Er bildet bald ein literarisches Zentrum, eine Kirche, deren Gott, deren einziger Gott er ist; denn die wahren Religionen haben niemals mehrere Gottheiten. Man wird in das Haus gehen, um ihn zu sehen, ihn zu hören, ihn zu bewundern, wie man von sehr weitem in gewisse Heiligtümer kommt. Man beneidet ihn, man beneidet sie! Sie werden von Literatur reden wie Priester von Dogmen reden, gelehrt und gewichtig; man wird ihnen zuhören, dem einen und dem anderen, und man wird beim Verlassen diese Schriftstellersalons das Gefühl haben, eine Kathedrale zu verlassen.

Auch andere sind gefragt, aber in geringerem Ausmaße...

Guy de Maupassant. *Auf dem Wasser*. (Auszug) Aus dem Französischen von Valerie Seufert.

Dar de ce ar trebui să ne amuzăm și să ne mirăm pe seama amăgirii nevinovate și dulcele a curtezanului princiar (din Cannes), când la Paris întâlnim cincizeci de rase diferite de curtezani, oameni importanți, care nu sunt mai puțin amuzanți.

Pentru aceia care au un salon este important să poată prezenta celebrități; și se plănuiește o vânatoare pentru a-i câștiga pe aceștia pentru sine. Nu există nicio femeie din lumea bună pentru care să nu fie important să aibă artistul sau artiștii ei; și aceasta organizează pentru ei dineuri astfel încât întreg orașul și toată țara să știe că la ea se întâmplă ceva inteligent. (...)

De câțiva ani scriitorul este destul de căutat. De altfel el are mari avantaje: vorbește, vorbește îndelung, vorbește mult, vorbește pentru toți, iar pentru că inteligența este specializarea lui, poți să îl ascuți și să îl admiri liniștit. (...)

Poeții au mai mult ideal, romancierii sunt mai imprezvizibili. (...) Dar romancierul prilejuiește pericole pe care nu le întâlnești la poet, el devorează, jefuiește, folosește tot ce vede. Cu privire la el nu poți să fii niciodată liniștit, niciodată sigur, că nu o va aduce într-o zi în pat, complet dezbrăcată, între paginile unei cărți.

Ochiul său este ca o pompă care absoarbe totul, ca mâna unui hoț care e mereu în mișcare. Nimic nu-i scapă, el culege și strânge neconștient mișcări, gesturi, intenții, orice trece pe lângă el sau se petrece înaintea lui. El adună cele mai mici propoziții, cele mai mici acțiuni, cele mai mici lucruri. El strânge de dimineața până seara observații de tot felul, pe care le transformă în istorioare numai bune de transmis, care ajung până la capătul lumii, sunt citite, discutate și comentate de mii și milioane de oameni.

Iar ceea ce el va găsi groznic în toate astea, asemănările pe care le va crea ticălosul, pe astea le face împotriva voinței lui, inconștient, pentru că privește în detaliu și poveștește ce a văzut. În ciuda eforturilor și a trucurilor de care se folosește pentru a învălui persoanele în necunoscut, se va spune: „L-ați recunoscut pe domnul X și pe domnul Y? Ce asemănare frapantă!”

Și de aceea, pe persoanele din înalta societate, care se leagă de scriitori, îi paște același pericol ca pe negustorul de cereale, care crește șobolani în hambarele sale. Doar că scriitorii ne plac. Și dacă o femeie își pune în minte să cucerească un scriitor, îl va seduce cu complimente și cu amabilități drăgălașe.

După cum apa scobește picătură cu picătură piatra, tot așa lauda cade cu fiecare cuvânt pe inima sensibilă a scriitorului. Așadar atâta timp cât ea se va îngriji ca el să fie înduioșat, mișcat, alintat prin această lingușeală permanentă, îl izolează, și retezându-i treptat legăturile pe care el le-ar putea avea cu alții și – lipsită de sensibilitate – îl obișnuiește să vină la ea, să se acomodeze, să-și potrivească gândurile. Pentru ca să îl obișnuiască cu casa ei, îl menajează și îi pregătește succese, îl pune în lumină, îl favorizează și îi arată o admirație fără egal, fără a ține seama de toate vechile obiceiuri ale locului.

Așadar pentru că el se simte ca un idol, rămâne în acest templu. Acolo are parte doar de avantaje pentru că celălalte femei îi oferă amabilitățile cele mai atente pentru a-l răpi celei care l-a cucerit. Dar dacă este suficient de abil, nu va da curs deloc rugămintelor și cochetărilor care îi sunt adresate. Și cu cât se va arăta mai fidel, cu atât mai mult va fi vânat, rugat, iubit. Ah! Ar trebui să ia seama, să nu se lase atras de toate sirenele saloanelor, pentru că și-ar pierde numaidecât trei sferturi din valoarea sa, dacă ar ajunge în circulație.

El va fonda în curând un centru literar, o biserică, al cărei unic dumnezeu este el însuși; pentru că religiile adevărate nu au niciodată mai mulți zei. Se va merge în acea casă pentru a-l vedea, a-l auzi, a-l admira, precum se merge în pelerinaj în anumite locuri sfinte. El va fi invidiat, ea va fi invidiată! Vor vorbi despre literatură așa cum preoții vorbesc despre dogme, într-un mod erudit și cu importanță; vor fi ascultați, el și ea, iar la părăsirea salonului literar se va crea sentimentul că părăsești o catedrală.

Și alții sunt doriți, dar într-o măsură mai mică. . .

Guy de Maupassant. *Pe apă*. (Extras) Traducerea Adriana Talpoș.

Deutsches Staatstheater Temeswar / Teatrul German de Stat Timișoara

Intendant / Director: Lucian M. Vărșăndan

Str. Mărășești 2; 300080 Timișoara

Rumänien / România

Tel.: 0040-256201291

Fax: 0040-256201293

E-Mail: sekretariat@dstt.ro

E-mail: secretariat@dstt.ro

www.deutschestheater.ro

www.teatrulgerman.ro

Mit freundlicher Unterstützung / Cu sprijinul:

**Municipiul
Timișoara**

i f a

Institut für Auslands-
beziehungen e. V.

Medienpartner / Parteneri media:

LiterNet.ro